

SVATOGRÁLSKÁ MYSTERIA - V. APOKALYPSA - LIDSTVO NA POKRAJI ZÁNIKU NEBO SPASENÍ?

Karel Funk

Pomalou ale důkladně se v moderní době stávají blížíící se Vánoce pro mnohé synonymem mamonu a šíleného tempa. U někoho skřípání zubů, pokud není bohatství podle jeho představ. Vyvolávají emoční reflex stresu, chvatu, zmatku a vyhrocených konfliktů a problémů. Leckoho myšlenka na Vánoce spíše děsí. Psychologové, jejichž ordinace jsou tou dobou beznadějně obsazené, mají již dávno zavedený pojem "vánoční deprese". Stali jsme se dobrovolně otroky svých představ a požadavků. Bereme se v tom zmítání napůl ironicky, ale účastníme se furiantsky. Kolik je v tom tupé stádovosti a prestiže. Přijali jsme hru na stále dražší dárky, stále více druhů cukroví či stále důmyslnější umělé blikající osvětlení vánočních stromečků, oken, balkonů, ba i celých domů. Tato hra je fraškou i tragédií zároveň. Horečným úsilím před svátky, přirovnatelným k zběsilosti elektrického vláčku, dokud není vypnut či se neporouchá, si chceme zajistit klidnou chvíli. Ale klidnou jaksi "na úrovni", s přehlídkou hmotných pošetilostí. Chvatem chceme dohnat klid, jaká to absurdita. Mnozí potřebujeme nějaké pohoršení, které si pěstujeme, snad abychom se snáze řadili mezi ty "lepší". A rádi se bojíme budoucnosti.

Janovo Zjevení, Apokalypsa, líčí v jedné části hrůzy a zánik lidstva. Líčíme si je i sami tu hrozbou jaderných katastrof až zničení lidstva, tu živelními pohromami, někteří věští každých několik let zánik Země, naposledy měla zaniknout k 21. prosinci 2012, ale jistě se najdou další horliví alarmisté, kteří nás ubezpečí, že zanikneme zas k jinému datu. Totéž tvrdí některé krkolomné výklady Nostredamových proroctví, ale i leckterá soudobá proroctví, ať už jde o vědomé podvrhy, nebo o bezděčné projekce retardované psychiky autora. Tyto obavy ze zániku lidstva, ať z jakéhokoliv zdroje, odvolávají se často na Apokalypsu, zdánlivě interpretují části apokalyptického proroctví, avšak jsou vytrženy z celkové souvislosti. Proto jsou zdrojem nevíry, strachu, totální skepse, rezignace a malátnosti duše, a jako takové už působí pustošivě a tragicky na nitra těch, kdo se s nimi ztotožní. Ničí a podlamují tvůrčí síly, které byly člověku dány. Jak v osobním, tak ve společenském životě je pro mnohé snazší nic nedělat a bát se. I k naději je nutná odvaha.

Apokalypsa značí zjevení toho, co bylo zevně neviditelné, proměnu vnitřního ve viditelné. Ke konci líčí Janovo Zjevení tajemství výstavby nové Země. Tato naděje naplňovala spíše první křesťany, my už se k ní povětšinou nedokážeme přimknout. A přece máme jak bohatá tajemství a příběhy svatográlského hradu Montsalvač, tak ruskou obdobu - Neviditelného města Kitěže, ale i hmotnou „repliku“ Nového Jeruzaléma ve světově ojedinělém spirituálním projektu Nového Města pražského od zasvěcení na trůnu panovnickém – Karla IV. Jak Montsalvač, tak Kitěž vycházejí z pravzoru slunečního města míru - Nového Jeruzaléma, který sestupuje z nebeských úrovní. Sestupuje? - Nesestoupí bez člověka, který tuto novou Zemi bude vytvářet. K tomu je lidstvo povoláno, i kdyby se tohoto úkolu chopil jen jeho nepatrný zlomek.

A čím má člověk plnit a naplnit onen úkol, vědomí, že byl „stvořen k obrazu Božímu“? Zasvěcení poukazují na význam drahokamů. Co značí drahokamy? I ty, které byly

uloženy do nesčetných svatyní či do prostorů Karlštejna? Drahokamy jsou proměněnými ctnostmi duše, ve které se zračí dvanáctero nebeských světů, oblastí zvěrokruhu. To budou ony základy nového Města. Vede k nim pouze úzká stezička: celá náplň našeho prožívání, víra, naděje, láska, touha, úcta, pravdivost, odvaha... Drahokamy jako nejušlechtlejší substance zemského stvoření odpovídají nejvyšším ctnostem a nejhlubším vlohám lidských nití.

Téměř prorockým zjevením nebeského Jeruzaléma je esoterní proud křesťanství – svatográlská pověst. V ní vystavěl Titurel se svou družinou rytířů hrad Svatého Grálu, Montsalvač, skvějící se nejvzácnějšími kameny. Do nekonečných dálek z něho září mocným světlem vznešený chrám se svými oltáři. Podle pověsti nemůže cestu k tomuto hradu najít nikdo, jehož duše se neskví dvanácti drahokamy křesťanských ctností. Takový pak pozná podstatu drahokamů, splyne s ní. Podle výkladu antroposofa Josefa Adamce i perla, skrze niž je jedině možné do onoho posvěceného města vstoupit, nese obdivuhodnou symboliku: jak známo, perla vzniká v lastuře poté, co byl živočich zraněn vniknutím zrnkem písku. To mu působí bolest. A právě z bolesti vylučuje onen živočich převzácnou šťávu, vytvářející kolem zraňujícího ostrého zrnka písku perlu. Čím větší bolest, tím větší a krásnější perla. To je jediná možná odpověď duše, spějící ke Kristu, na způsobenou bolest či hrozící utrpení. Na každou bolest se musí učit vynaložit tvůrčí odpověď, nikoli skepsi, zoufalství či zehraní. Neměli bychom se podobat francouzským středověkým loutnistům, o kterých se říkalo, že polovinu života ladí loutnu a druhou polovinu hrají falešně. Člověk, spojující se s Kristem, prolíná veškeré myšlení, emoce i činy nadějí. Setkává-li se v zevním dění i ve svém životě s uvadáním či zánikem, vyciňuje v nich s tvůrčí odvahou a štěstím zárodek budoucího života, podobně jako je tomu v přírodě.

Na zkoušky bolesti a utrpení – vytváření nové substance ušlechtilé lidskosti a porozumění bolesti bližních. Na zhroucení a zoufalství – víru v jas světové moudrosti, do které jsme takto pobízeni se včleňovat a stávat se harmonizující složkou svého okolí. Utrpení a bolest vedou k hlubšímu uvědomění si svého pravého Já a k vyšším stupňům moudrosti, stimulované láskou. Vítězství nad bolestí vede ke kráse. Bolest a utrpení jsou branami do svobody Božího města, vytvořenými ze vzácné perly. Náš život je perlorodkou, neustále trýzněnou zrnky písku a vytvářející pevné svítící perly. Ty jakožto výsledky pozemského života včleňuje Kristus do sil vesmíru. Jedině přes lásku ke světu, ať je jakkoli hrozný, můžeme být včleňováni do kosmu a stávat se vědomými světoobčany v Kristu. Proto se nelze bezuzdně ponořovat do hmoty světa, ani z ní bázlivě či pohodlně unikát, ale produchovňovat ji tím, co v nás bolestí zraje: zjasnění, zčistění, zpevnění, proměna. Každý ve svých poměrech, bez fanatismu a sebezalíbení, může prosvětlovat svět povzbuzením, radostností, odpovědností, zažehováním pravdy zemské i duchovní. Naším předkům, ač převážně chudým, to patrně dělalo menší potíže, než nám. Jak jednoduše je to vyjádřeno například na starodávné kapliče v Horách Matky Boží: "Pane, dobře jest nám zde býti."

Ch. Morgenstern měl milý nápad: "Měly by vzniknout noviny, které by hlásaly a zdůrazňovaly jen to, co momentálně není, například: Není cholera! Není válka! Není revoluce! Není špatná sklizeň! Nejsou nové daně! Atp. Snad by radost z absence různých hrůz a pohrom dala lidem pocit většího štěstí a více schopnosti snášet ta neštěstí, která je právě zasáhla. Anebo: co kdyby vydával takové radostné noviny den co den každý člověk?"

Nalezněme zlom Apokalypsy: z líčení hrůz vede vzestupná linie k budoucímu chrámu lidstva. Z beznaděje a opuštěnosti adventu ke zrození Spasitele v nitru. Zde je kosmický světodějný význam Vánoc jakožto Půlnoci roku i lidstva. Existují-li Vánoce, existuje i cesta z temnoty ke Světlu - sice zprvu a ještě snad dlouho provázená tápáním a strastmi, ale naplňující spásnou svobodou a pravdou sebe i okolí. Právě každoroční Kristovo porození v jesličkách nitra dává duši vědomí, že člověk není opuštěn, odsouzen či ztracen navěky, ale že se může a má včleňovat skrze Krista a božskou Matku do plánu a předurčení lidstva v Lůně kosmu, stvořeného, udržovaného a ochraňovaného Bohem Otcem.